

O REGIONALNOJ AGENCIJI

O Regionalnoj agenciji

Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja DOO nastala je 2005. godine kroz proces transformacije Regionalne agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća „Šumadija“ koja je 2002. godine osnovana u okviru projekta „Nefinansijska podrška sektoru MSP u Srbiji“, finansiranom od strane Evropske unije, a preko Evropske agencije za rekonstrukciju.

Misija i vizija

Ciljevi i oblasti delovanja

Regionalna agencija predstavlja partnerstvo privatnog, javnog i nevladinog sektora sa područja 2 okruga: Šumadijskog i Pomoravskog. Na teritoriji ovih okruga se nalaze 11 opština: Arandelovac, Batočina, Knić, Lapovo, Rača, Topola, Despotovac, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Čuprija i gradovi Kragujevac i Jagodina, kao administrativni centri Šumadijskog i Pomoravskog okruga.

Razvoj institucije

Ljudski resursi

U prethodnom periodu Regionalna agencija je kroz svoje aktivnosti uspeła da izgradi partnerstvo sa svim relevantnim institucijama sa teritorije Šumadijskog i Pomoravskog okruga što se oslikava i u Skupštini osnivača Regionalne agencije u koju su, pored jedinica lokalne samouprave, uključene i Regionalna privredna komora Kragujevac, asocijacije preduzetnika, kao i NVO sektor.

Region

Projekti

Ovakva struktura daje osnov za strateški pristup problematici regionalnog razvoja. U svim svojim aktivnostima Regionalna agencija je imala izuzetno uspešnu saradnju sa nacionalnim institucijama i međunarodnim donatorima, čija je podrška bila od ključnog značaja za kontinuiran rast i razvoj same institucije.

U okviru pomenute saradnje treba posebno istaći Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Nacionalnu službu za zapošljavanje, Delegaciju Evropske komisije u Beogradu, UNDP, USAID, Južnomoravsku regiju Republike Češke, Vlade kraljevina Norveške i Holandije i Republike Italije, kao i ranije pomenutu Evropsku agenciju za rekonstrukciju.

Kroz profesionalnu implementaciju brojnih projekata i dinamičan i inovativan pristup procesima planiranja regionalnog razvoja, Regionalna agencija je prepoznata kao jedna od vodećih regionalnih razvojnih agencija u Srbiji.

Regionalna agencija je, takođe i pridruženi član ILS LEDA mreže regionalnih razvojnih agencija i jedan od osnivača Mreže nulte emisije i Mreže za ruralni razvoj Republike Srbije. Regionalna agencija je takođe i član Asocijacije regionalnih razvojnih agencija (EURADA). Godine 2016., Regionalna agencija je postala i pridruženi član Skupštine evropskih regija. Regionalna agencija je članica i Srpske asocijacije regionalnih agencija (SARRA). Iste godine, Regionalna agencija je postala član Nacionalne LEADER mreže (NLN).

MISIJA I VIZIJA

Misija Regionalne agencije jeste stvaranje uslova za održivi društveno-ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja kroz izgradnju instrumenata regionalnog i lokalnog ekonomskog razvoja i stabilne mreže ključnih faktora: Vlade Republike Srbije, lokalnih autoriteta, Regionalne privredne komore, Nacionalne službe za zapošljavanje, asocijacija preduzetnika, Univerziteta, finansijskih institucija, donatora, NVO sektora, lokalnih medija, service provajdera i ostalih.

Vizija Regionalne agencije jeste da predstavlja ključnog nosioca razvojnih procesa u regionu Šumadije i Pomoravlja kroz kreiranje i koordinaciju implementacije razvojnih strategija, jačanje identiteta teritorije na kojoj ostvaruje svoj uticaj i stvaranje mreža i partnerstava ključnih stakeholdera.

CILJEVI I OBLASTI DELOVANJA

Primarni cilj Regionalne agencije jeste da stvori uslove i stimuliše ekonomski i društveni razvoj regiona Šumadije i Pomoravlja.

Svi prioriteti, oblasti intervencije i pojedinačne aktivnosti su usmereni na stvaranje pozitivnog okruženja za održivi razvoj.

Regionalna agencija implementira projekte i sprovodi aktivnosti koje su usmerene na ostvarivanje sledećih strateških ciljeva:

- Pružanje podrške u ekonomskoj transformaciji regiona
- Saradnja sa lokalnim stakeholderima, institucijama Vlade Republike Srbije, donatorima i service providerima u procesu identifikacije potreba regionalnog razvoja, definisanju projekata i obezbeđivanju resursa za njihovu implementaciju
- Sprovođenje ustanovljene strategije razvoja uzimajući u obzir potrebe svih delova regiona
- Zadovoljavanje potreba ugroženih grupa stanovništva na teritoriji regiona
- Pružanje podrške procesu kreiranja novih radnih mesta, posebno putem odgovarajućih programa obuke
- Podrška razvoju novih i postojećih malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u regionu
- Podrška razvoju ruralnih oblasti i poljoprivrede
- Obezbeđivanje efektivne implementacije ekonomskih, socijalnih, infrastrukturnih i projekata iz sfere zaštite životne sredine, koji su trenutno u fazi realizacije, kao i podrška u identifikaciji i privlačenju fondova za finansiranje projekata iz oblasti infrastrukture i zaštite životne sredine
- Obezbeđivanje efektivne i efikasne upotrebe svih raspoloživih donatorskih fondova

Oblasti delovanja:

- Podrška razvoju teritorije:
  - Razvoj rurala
  - Prostorno planiranje kao uslov za privlačenje investicija
  - Razvoj turizma
- Podrška razvoju preduzetništva
- Podrška razvoju ljudskih resursa
- Strateško planiranje na lokalnom i regionalnom nivou

RAZVOJ INSTITUCIJE

Osnivači

- 2002. – Pet osnivača
- 2003. – Šest osnivača
- Od 2016. – Petnaest osnivača

Zaposleni

- 2002. – Troje zaposlenih
- 2003. – Petoro zaposlenih
- 2005. – Osmoro zaposlenih
- 2017. – Četrnaestoro zaposlenih
- 2021. – Osamnaestoro zaposlenih

Oblasti rada

- 2002. – Razvoj preduzetništva
- 2003. – Razvoj preduzetništva, razvoj ljudskih resursa
- 2005. – Razvoj preduzetništva, razvoj ljudskih resursa, podrška lokalnim samoupravama u pokretanju lokalnog ekonomskog razvoja, strateško planiranje regionalnog razvoja
- Od 2006. – Upravljanje procesom razvoja Šumadije i Pomoravlja u pet prioriternih oblasti razvoja: razvoj MSPP, razvoj ljudskih resursa, razvoj infrastrukture, razvoj turizma i razvoj rurala.

Ogranci Regionalne agencije

- 2020. – Otvoren Vinsko-rakijski hab u Kragujevcu
- 2022. – Osnovana Destinacijska menadžment organizacija Šumadije i Pomoravlja

Regionalna agencija je nagrađena na Prvom svetskom forumu regionalnih razvojnih agencija Sertifikatom kvaliteta (Orange Sunflower quality label).

LJUDSKI RESURSI

Regionalna agencija ima 18 stalno zaposlenih, od čega 14 sa visokom stručnom spremom.

Pored navedenog Regionalna agencija ima i sertifikovanu mrežu više od 30 spoljnih saradnika iz sledećih oblasti usluga i edukacija:

- Sistem upravljanja kvalitetom
- Informacione tehnologije – Microsoft Office (Word, Excel, Access, Power Point), Corel, Adobe (Photoshop, Illustrator), Internet
- Projektovanje, izrada biznis planova i investicionih programa
- Upravljanje projektnim ciklusom – PCM
- Međunarodni marketing
- Finansijska analiza
- Infrastruktura
- Javne nabavke
- Izrada tržišnih studija i analiza, studija izvodljivosti
- Pravna regulativa
- Knjigovodstvo i finansije
- Menadžment
- Domaće i strano tržište
- Izrada mreža, web strana, logoa, lifleta, net publikovanje
- Uvoz i izvoz, kontakt sa stranim partnerima, ugovaranje
- Usluge prevođenja
- Konsalting iz oblasti ljudskih resursa (razvoj kadrova, motivacija, profesionalna orijentacija, trening zaposlenih)
- Konsalting iz oblasti turizma

REGION

Položaj regiona Šumadije i Pomoravlja

Region Šumadije i Pomoravlja

Region Šumadije i Pomoravlja nalazi se u središnjem delu Republike Srbije, između velikih reka Save i Dunava na severu, Velike Morave na istoku, Zapadne Morave na jugu i Kolubare na zapadu.

Površina regiona jeste 5001km², što čini 5,6% ukupne površine Republike Srbije. Na ovoj teritoriji živi ukupno 503739 stanovnika, pa je prosečna gustina naseljenosti 101 st/km². Udeo populacije Šumadije i Pomoravlja u ukupnoj populaciji Republike Srbije iznosi 7%.

Region Šumadije i Pomoravlja u svom sastavu obuhvata dva okruga Šumadijski i Pomoravski. Šumadijski okrug čine grad Kragujevac i šest opština: Arandelovac, Batočina, Lapovo, Knić, Rača i Topola. Ukupna površina Šumadijskog okruga iznosi 2387 km², od čega je 835 km² teritorija Grada Kragujevca koji je ujedno i najveći grad čitavog regiona. Broj stanovnika Šumadijskog okruga je 290900 stanovnika, a prosečna gustina naseljenosti 122 st/km².

Pomoravski okrug čine grad Jagodina i pet opština: Despotovac, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Čuprija. Sa ukupno 2617 km² ukupne površine i 212839 stanovnika, Pomoravski okrug ima prosečnu gustinu naseljenosti od 81 st/km².

PROJEKTI

Regionalna agencija ima značajno iskustvu u implementaciji projekata finansiranih od strane nacionalnih i međunarodnih donatora u oblastima, poput strateškog planiranja, izgradnje institucionalnih kapaciteta, razvoja ljudskih resursa, razvoja MSPP, razvoja teritorije, turizma, rurala i infrastrukture i zaštite životne sredine.

Ukupan broj implementiranih projekata i onih u čijoj je implementaciji Agencija učestvovala je veći od 70, a njihova ukupna vrednost je veća od 60.000.000,00 EUR.

Lista najvažnijih projekata je data u Dodatku.

DODATAK

Agencija je učestvovala u implementaciji sledećih projekata

Razvojni prioritet: Strateško planiranje			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Razvoj Integrativnog društveno ekonomskog plana Šumadije i Pomoravlja	E.A.R.	25.000	oktobar 2005 – mart 2006.
Mapa resursa Šumadije i Pomoravlja	UNDP / UNOPS	18.000	mart 2003 – mart 2004.

Razvojni prioritet: Izgradnja institucionalnih kapaciteta			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Operativni grant za jačanje operativnosti Regionalne agencije za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja	Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji	714.000	jul 2008 – jun 2011.
Razvoj institucionalnih kapaciteta za implementaciju integrativnog plana socio-ekonomskog razvoja Šumadije i Pomoravlja	E.A.R.	300.000	oktobar 2005 – decembar 2006.
Razvoj Informaciono – dokumentacionog centra	E.A.R.	25.000	oktobar 2005 – januar 2006.

Razvojni prioritet: Regionalni razvojni fond			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Upravljanje razvojnim fondom Šumadijskog okruga	Južnomoravski region Češke Republike	2.000.000	decembar 2005 – jun 2011.

Razvojni prioritet: Razvoj ljudskih resursa			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Mreža korisnika virtuelne proizvodnje Zapadnog Balkana - WBC	Evropska komisija	720.000	januar 2009 – decembar 2012.
Komparativna analiza regionalnih politika u oblasti obrazovanja odraslih - REGIONAL	Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji	352.386	januar 2014 – oktobar 2015.
Integracija žena kroz digitalno preduzetništvo - WIDE	Erasmus plus program, TEMPUS kancelarija u Srbiji	141.901	decembar 2021 – decembar 2023.
Sprovođenje procesa profesionalne orijentacije za tehnološki višak radnika preduzeća Holcim Srbija a.d.	Holcim JSC, Srbija	55.000	2007.
Obuka nezaposlenih za poslove office menadžera i računovođe	E.A.R.	40.000	april 2004 – septembar 2004.
Omladinsko preduzetništvo	BIP, Kraljevina Norveška	35.000	novembar 2005 – decembar 2007.
Istraživanje potreba za veštinama u privredi	Vlada Kraljevine Holandije	15.000	april 2007 – avgust 2007.
Obuka menadžera	OEBS	10.000	decembar 2003 – februar 2004.
Trening centar u opštini Paraćin	Holcim JSC, Srbia	10.000	avgust 2009 – mart 2010.
Obuka menadžera za lokalni ekonomski razvoj - T.E.S.E.O.	Vlada Republike Italije	6.000	jul 2005 – decembar 2005.
Razvoj web portala www.pronadjiposao.net	Regionalna agencija, samofinansiranje	5.000	2008.

Razvojni prioritet: Razvoj MSP i preduzetništva			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
SeeNet II – VA 3.B. “Jačanje sistema malih i srednjih preduzeća”	Vlada Republike Italije	13.000.000	april 2012 – april 2014.
Program integrisane regionalne ekonomske i društvene saradnje na Balkanu - PRICES	Vlada Republike Italije	11.000.000	februar 2010 – mart 2011.
ADRIATinn – Jadranska mreža za unaprijeđenje istraživačkog razvoja i inovacija u pravcu stvaranja novih politika za održavanje konkurentnosti i tehnološkog kapaciteta malih i srednjih preduzeća	IPA program	4.678.625	novembar 2013 – decembar 2015.
Podsticanje inovacija u Dunavskom regionu kroz inženjering znanja i upravljanje intelektualnom svojinom - KnowING IPR	Dunavski transnacionalni program	2.149.800	jul 2018 – decembar 2021.
Kompjuterizacija visokih performansi za efikasne inovacije u Dunavskom regionu – InnoHPC	Dunavski transnacionalni program	2.054.600	januar 2017 – jul 2019.
Biznis inovacioni centar u Kragujevcu	Vlada Republike Srbije	1.500.000	oktobar 2006 – oktobar 2008.
Grant program samozapošljavanja	USAID / Grad Kragujevac	1.200.000	avgust 2005 – decembar 2008.
Garancijski fond Šumadije i Pomoravlja	Lokalne samouprave u regionu / Italijanska regija Toiskana	750.000	mart 2006 – decembar 2008.
Klaster proizvođača cveća	Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja	220.000	maj 2006 – jun 2010.
Uspostavljanje međunarodne saradnje između MSPP i institucija regije Pjemonte i regiona Šumadije i Pomoravlja	Vlada Republike Italije	180.000	februar – decembar 2009.
Unapređenje tehničkih i upravljačkih kapaciteta domaćih preduzeća iz oblasti autokomponentistike, kao i povezivanje sa srodnim preduzećima iz Italije – AUTONET	Vlada Republike Italije	170.000	januar – decembar 2012.
Klaster proizvođača nameštaja	E.A.R. / Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja	130.000	oktobar 2006 – decembar 2009.
Nefinansijska pomoć razvoju malih i srednjih preduzeća u Srbiji	E.A.R.	107.000	maj 2002 – avgust 2008.
HELP servis centar	NVO HELP / Ambasada Velike Britanije	85.000	jun 2003 – jun 2004.
SEENET Program – Jačanje preduzetničkog udruživanja u Kragujevcu	Vlada Republike Italije	80.000	oktobar 2005 – april 2006.
Podrška poboljšanju poslovnog okruženja na teritoriji Pomoravskog okruga	Vlada Norveške	65.960	oktobar 2020 – septembar 2021.

Link Up! Srbija II	Austrijska razvojna agencija	40.290	avgust 2020 – januar 2021.
Unapređenje investicionog ambijenta u gradu Kragujevcu	Razvojna agencija Srbije	38.460	januar 2021 – jun 2022.
Poslovno tehnička saradnja	UNDP / UNOPS	34.000	septembar 2004 – mart 2005.
Desk za internacionalizaciju poslovanja MSP	UNDP / UNOPS	32.000	mart 2003 – mart 2004.
Format	Vlada Republike Srbije	13.000	april – november 2004.
Kreiranje baze podataka MSP iz Šumadije i Pomoravlja u cilju internacionalizacije poslovanja	UNDP / UNOPS	12.000	jun – novembar 2002.
Promocija kreditne linije Vlade Republike Italije	Mondimpresa	5.500	mart – decembar 2005.
Razvoj izvoza u Republici Srbiji	Evropska agencija za rekonstrukciju	5 000	mart – maj 2005.
Virtuelna proizvodnja kao podrška preduzećima u Srbiji	Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji		oktobar 2006 – decembar 2007.

Razvojni prioritet: Razvoj teritorije

Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Iskorišćavanje uticaja migracija u svrhe razvoja – Mehanizmi za strateško planiranje u zemljama i gradovima Jugoistočne Evrope – MMWD	Transnacionalni program saradnje Jugoistočne Evrope	3.680.826	maj 2012 – oktobar 2014.
Entalpije za energetski efikasne zgrade u Jadranskoj regiji – LEGEND	IPA Jadranski program prekogranične saradnje	3.085.540	oktobar 2012 - septembar 2014.
Kolaborativna platforma za podršku istraživanju i transferu tehnologije – NEXT	IPA Jadranski program prekogranične saradnje	2.999.180	septembar 2012 - april 2015.
Električni, elektronski i zeleni gradski transportni sistemi - eGUTS	Dunavski transnacionalni program	1.819.075	januar 2017 – septembar 2019.
Međuregionalne mreže elektromobilnosti za međugradsku niskougleničnu mobilnost – EnerMOB	Jadransko-jonski transnacionalni program	1.265.919	januar 2018 – decembar 2021.
IMPACT – Uvođenje metodologije za promociju teritorije	Vlada Republike Italije	300.000	februar – decembar 2007.
Situaciona analiza pristupa zdravoj pijaćoj vodi i sanitaciji za decu osnovnih škola u seoskim sredinama Šumadijskog i Pomoravskog okruga	Vlada Republike Italije	105.000	februar 2016 - decembar 2016.
Unapređenje kapaciteta za primenu Evropske konvencije o predelu na teritoriji Šumadije i Pomoravlja	Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine	89.650	mart 2015 - decembar 2015.
Integrativni model razvoja kreativnih industrija na teritoriji Šumadije i Pomoravlja	Razvojna agencija Srbije	70.000	oktobar 2016 – maj 2017.

Analiza potencijala za razvoj industrijskih zona i tehnoloških parkova i mogućnosti za formiranje jedinstvenih šaltera	Južnomoravski region Češke Republike	60.000	decembar 2006 – decembar 2008.
Osnovna analiza stanja ravnopravnog pristupa vodi i sanitaciji u regionu Šumadije i Pomoravlja, Srbija	UNECE	36.650	jul 2017 - decembar 2017.
Jačanje kapaciteta lokalnih institucija u oblasti kohezivne politike EU u region Šumadije i Pomoravlja	Nemačka kancelarija za međunarodnu saradnju - GIZ	27.300	mart – jul 2020.
Izrada Akcionog plana za unapređenje jednakog pristupa vodi i sanitaciji u regionu Šumadije i Pomoravlja	UNECE	21.490	jun 2018 – januar 2019.
Energetska efikasnost u javnim zgradama u Srbiji	Nemačka kancelarija za međunarodnu saradnju - GIZ	15.500	septembar 2016 – jul 2017.
Izložba proširene stvarnosti antičkog grada Horreum Margi	Kabinet Ministra za inovacije i tehnološki razvoj Republike Srbije	11.600	septembar – decembar 2019.

Razvojni prioritet: Razvoj rurala

Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Jačanje konkurentnosti proizvođača vina iz Šumadije - IMPULS Wine	Vlada Švajcarske	387.190	jul 2017 – mart 2019.
Šumadijska šljiva	Vlada Švajcarske	300.123	oktobar 2017 - novembar 2018.
Partnerstvo za ruralni razvoj opštine Despotovac	Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji	190.000	septembar 2017 – novembar 2018.
Unapređenje ekonomskog i društvenog položaja žena u ruralnim područjima Šumadijskog i Kolubarskog okruga	Vlada Švajcarske	115.421	mart 2011 – mart 2012.
METRIS wine - Mehanizmi za podršku uvođenja inovacija u proizvodnju i pristup tržištu proizvođača vina Šumadijskog vinskog rejona	Razvojna agencija Srbije	80.000	jul 2016 – maj 2017.
Izgradnja sistema podrške ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	40.000	2008 - 2011
Izgradnja i unapređenje kapaciteta mreže za ruralni razvoj u 2009. godini	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	40.000	2009.
Organizovanje i jačanje kapaciteta mreže za ruralni razvoj u 2010. godini	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	40.000	2010.
Unapređenje konkurentnosti zemljoradničkih zadruga kroz pokretanje proizvodnje voćnih rakija u opštine Arandelovac	Opština Arandelovac	21.367	januar – decembar 2020.
Obuka poljoprivrednih proizvođača u Šumadijskom okrugu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	10.000	decembar 2007 – maj 2008.

Razvojni prioritet: Razvoj turizma			
Naziv projekta	Donator	Vrednost - €	Period realizacije
Integrisane strategije razvoja sporog, zelenog i zdravog turizma - INSIGHTS	Dunavski transnacionalni program	2.308.170	januar 2017 – jul 2019.
Građenje brenda ADRION u turizmu: zadovoljenje svih čula – ADRION 5 SENSES	Jadransko-jonski transnacionalni program	1.500.000	januar 2018 – jun 2020.
Priprema dva regiona, (1) Srem (7 opština) i (2) Šumadija i Pomoravlje (13 opština) za osnivanje DMO-a, definisanje turističkog prostora i tehnička podrška subjektima koji prodaju destinacije u ciljanim regijama	Vlada Švajcarske	127.449	novembar 2017 – mart 2019.
Međupštinski projekat za razvoj lovnog turizma na teritoriji Šumadijskog okruga	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije	104.085	septembar 2019 - jun 2020.
Podrška konkurentnosti i razvoju turizma u Centralnoj Srbiji – Šumadiji i Pomoravlju	Evropska unija; Vlada Savezne Republike Nemačke	86.596	maj 2021 – maj 2022.
Turistička mapa Šumadije i Pomoravlja	Regionalna agencija, samofinansiranje	10.000	2006.